

Bruksela, 28 września 2015 r.
(OR. en)

12352/15

SOC 538
EMPL 353
PENS 11
ECOFIN 728

NOTA

Od:	Komitet Stałych Przedstawicieli (część I)
Do:	Rada (EPSCO)
Nr poprz. dok.:	12086/15 SOC 524 EMPL 345 PENS 10 ECOFIN 708
Dotyczy:	Adekwatne dochody emerytalne w kontekście starzejących się społeczeństw – Projekt konkluzji Rady = Przyjęcie

Z myślą o posiedzeniu Rady EPSCO w dniu 5 października 2015 r., delegacje otrzymują w załączeniu projekt konkluzji Rady na powyższy temat w brzmieniu zatwierdzonym przez Komitet Stałych Przedstawicieli (część I) w dniu 25 września 2015 r.

Projekt konkluzji Rady

W następstwie publikacji dokumentu pt. *Sprawozdanie na temat starzenia się społeczeństwa z 2015 r.: prognozy gospodarcze i budżetowe dla 28 państw członkowskich UE i Norwegii (2013–2060)*, który Rada zatwierdziła 12 maja 2015 r., Komitet Ochrony Socjalnej i Komisja (DG EMPL) przedstawiły *Sprawozdanie na temat adekwatności świadczeń emerytalnych: adekwatność dochodów w starszym wieku w UE obecnie i w przyszłości*. Sprawozdanie to bazuje na założeniach demograficznych i gospodarczych leżących u podstaw *sprawozdania na temat starzenia się społeczeństwa* i analizuje, czy i w jaki sposób państwa członkowskie będą w stanie zapewnić adekwatne dochody emerytalne.

W *sprawozdaniu na temat starzenia się społeczeństw* z 2015 r. stwierdza się, że w większości państw niedawne reformy emerytalne ograniczą dynamikę wydatków publicznych do 2060 r. pomimo znaczącego wzrostu liczby starszych ludzi w społeczeństwie. W niektórych państwach członkowskich może jednak nastąpić wzrost wydatków publicznych na emerytury o 2 do 4 punktów procentowych PKB.

Sprawozdanie na temat adekwatności świadczeń emerytalnych z 2015 r. wskazuje, że zagrożenia dotyczące przyszłej stabilności wydatków publicznych mogą powstawać nie tylko z powodu braku reform emerytalnych ukierunkowanych na ograniczenie przyszłych tendencji wydatkowych; występuje również ryzyko szkodliwego odwrócenia skutków reform, gdy w wyniku reform coraz większa liczba starszych kobiet i mężczyzn nie będzie miała adekwatnych dochodów.

Rada **PODKREŚLA** zatem znaczenie monitorowania tendencji pod względem adekwatności zarówno z perspektywy społecznej, jak i budżetowej.

Rada ZATWIERDZA najważniejsze przesłania sformułowane przez Komitet Ochrony Socjalnej i stwierdza w szczególności, że:

- wiele niedawnych reform skupia się na zabezpieczeniu stabilności finansowej poprzez propagowanie dłuższego życia zawodowego, podnoszenie wieku emerytalnego i środki służące ograniczaniu wczesnego opuszczania rynku pracy, dzięki czemu osiąga się kompromis pomiędzy zapewnieniem adekwatności i stabilności finansowej;
- w UE traktowanej całościowo emerytury zapewniają obecnie większości ludzi wystarczającą ochronę przed zagrożeniem ubóstwem i należyte bezpieczeństwo dochodów w starszym wieku, ale kilka państw członkowskich musi jeszcze zwiększyć wysiłki na rzecz poradzenia sobie z zagrożeniem ubóstwem w starszym wieku, w tym pogłębioną deprywacją materialną, i zagwarantowania bezpieczeństwa dochodów w starszym wieku;
- co do adekwatności świadczeń emerytalnych w przyszłości, to obniżające się poziomy zastąpienia dochodu z publicznych systemów emerytalnych w ciągu najbliższych 40 lat oznaczają, że dla niektórych państw członkowskich utrzymanie dochodów po przejściu na emeryturę będzie coraz bardziej zależne od dodatkowych wkładów emerytalnych i oszczędności;
- zapewnianie skutecznej ochrony przed ubóstwem i zagwarantowanie bezpieczeństwa dochodów w starszym wieku może być również utrudnione przez reformy, które mają na celu zapewnienie stabilności finansowej poprzez obniżenie zasiłków, stosowanie zmniejszonej indeksacji emerytur w wypłatach i nieuzasadnione przenoszenie ryzyka ekonomicznego z systemów emerytalnych na poszczególne osoby;
- nie wszyscy Europejczycy są zatrudnieni na dobrych warunkach lub są w stanie oszczędzić na swoją emeryturę tyle, by zgromadzić wystarczająco duże uprawnienia emerytalne; ponadto wielu nie jest w stanie pracować na tyle długo, by osiągnąć rosnący ustawowy wiek emerytalny i tym samym uniknąć kar za wczesne opuszczenie rynku pracy;

- priorytetowo należy zatem traktować zapewnienie kobietom i mężczyznom możliwości uczenia się przez całe życie, szkolenia, wsparcia zdrowotnego i społecznego, co umożliwi w szczególności kobietom i starszym pracownikom zatrudnienie na dobrych warunkach przez całe życie i będzie skutkowało większym uczestnictwem w rynku pracy i bardziej satysfakcjonującym życiem zawodowym, a w związku z tym historią zarobków, która znajdzie odzwierciedlenie w adekwatnych świadczeniach emerytalnych;
- publiczne systemy emerytalne lub inne systemy zabezpieczenia społecznego muszą zawierać odpowiednie zabezpieczenia dla kobiet i mężczyzn, których rodzaj zatrudnienia nie pozwala lub nie pozwalał im na zgromadzenie wystarczających uprawnień emerytalnych; takie zabezpieczenia obejmują w szczególności przepisy dotyczące minimalnych emerytur lub innych minimalnych dochodów dla osób starszych oraz mechanizmy redystrybucji, takie jak punkty za okresy gdy osoby te nie są w stanie gromadzić pełnych uprawnień z powodu niezawinionej nieobecności w pracy z uwagi na obowiązki opiekuńcze, chorobę lub bezrobocie.

Aby pomóc państwom członkowskim realizować reformy, dzięki którym uniknie się przyszłych zagrożeń dotyczących adekwatności, a jednocześnie zapewni się długoterminową stabilność finansową systemów emerytalnych, oraz by zrobić to z poszanowaniem prerogatyw państw członkowskich w obszarze ochrony socjalnej Rada WZYWA Komisję i państwa członkowskie, by

- współpracowały w celu szczegółowszego zbadania tych grup ludności, które są najbardziej narażone na to, że ich dochody w starszym wieku będą niewystarczające (np. kobiety, młodzi pracownicy, migranci, pracownicy z niskimi kwalifikacjami lub z niskim wynagrodzeniem);
- zastanowiły się jak w przyszłości rozwiązać problem adekwatności i zagrożenia ubóstwem poprzez odpowiednie dla poszczególnych krajów środki zapobiegawcze w obszarze zatrudnienia i poprzez przepisy łagodzące w systemach emerytalnych lub innych systemach zabezpieczenia społecznego;
- dokonały w ramach Komitetu Ochrony Socjalnej i Komitetu Zatrudnienia przeglądu polityk, które zwiększają możliwości zatrudnienia starszych pracowników, w szczególności pod kątem zmiennych gospodarczych, społecznych i dotyczących pracy i zdrowia, które potencjalnie mają wpływ na życie zawodowe w późniejszym okresie i przechodzenie z pracy na emeryturę;

- przeanalizowały w jaki sposób te systemy emerytalne, w których adekwatność świadczeń emerytalnych w dużym stopniu zależna będzie od dodatkowych oszczędności emerytalnych, mogą w sposób jak najbardziej racjonalny pod względem kosztów promować oszczędności;
- dokonały na forum Komitetu Ochrony Socjalnej przeglądu cech systemów emerytalnych i innych systemów zabezpieczenia społecznego, które to cechy mogą zmniejszyć zagrożenie ubóstwem i nieadekwatnymi świadczeniami emerytalnymi, w tym, w stosownych przypadkach, redystrybucyjnego charakteru związków między składkami a uprawnieniami, punktami emerytalnymi, przepisami dotyczącymi minimalnego dochodu, oraz przepisami dotyczącymi kobiet i mężczyzn zmuszonych do wczesnego opuszczenia rynku pracy z uwagi na brak zdolności do pracy lub bezrobocie; prace te powinny uwzględniać nierówności, w szczególności pod względem zdrowotnym i możliwości na rynku pracy oraz możliwości łączenia zatrudnienia i obowiązków opiekuńczych, dotyczących różnych grup kobiet i mężczyzn, ze szczególnym uwzględnieniem emerytów żyjących samotnie lub korzystających z praw pochodnych takich jak renty rodzinne;
- zwiększyły możliwości przewidywania wyzwań dotyczących adekwatności i stabilności finansowej w perspektywie średniookresowej (10 do 15 lat) dzięki wykorzystywaniu danych administracyjnych, narzędzi modelowania i sondaży takich jak EU-SILC, EHIS i SHARE, tym samym umożliwiając państwom członkowskim wdrażanie odpowiednich środków reform naprawczych zgodnie ze szczególnymi krajowymi uwarunkowaniami gospodarczymi i budżetowymi i szerszymi uwarunkowaniami społecznymi;
- udostępniły takie prognostyczne informacje decydentom i opinii publicznej jako podstawę bardziej uzasadnionego procesu decyzyjnego;
- zapewniły, by kobiety i mężczyźni byli świadomi wpływu swoich decyzji dotyczących życia zawodowego na wysokość ich przyszłych emerytur i by mogli uzyskać, dzięki zestawieniom emerytalnym i systemom śledzenia uprawnień emerytalnych, wyraźniejszy obraz swojej przyszłej sytuacji finansowej po przejściu na emeryturę i informację na temat możliwości jej poprawienia;

- wezwały Komitet Ochrony Socjalnej do prowadzenia ścisłej współpracy z organizacjami międzynarodowymi, takimi jak OECD, Bank Światowy i MOP, w badaniu najbardziej odpowiednich reakcji politycznych na coraz większe wyzwania, przy jednoczesnym uznaniu, że państwa członkowskie pozostają odpowiedzialne za konstruowanie swoich systemów emerytalnych; powinno to umożliwić państwom członkowskim korzystanie również z doświadczeń krajów spoza UE mierzących się z podobnymi problemami w odniesieniu do zapewnienia adekwatności emerytur w starzejących się społeczeństwach w przyszłości;
- przedstawiły Radzie wnioski i zalecenia dotyczące polityki oparte na tych pracach.
